

Kom ihåg de mänskliga rättigheterna – före och efter valet

Ett demokratiskt val är mer än makt och mandat. Det är ett tillfälle att befästa samhällets grundläggande värderingar – om allas lika värde, rättssäkerhet och respekt för mänskliga rättigheter. Inför det kommande valet vill Amnesty Sverige som rörelse påminna samtliga politiska partier, förtroendevalda och beslutsfattare att värna, respektera och stärka de mänskliga rättigheterna – både i valrörelsen och i det politiska arbete som följer efter valdagen.

Inför valet 2026 har Amnesty tagit fram en kom ihåg-lista till nästa regering. Med sex framtidsinriktade förslag vill Amnesty visa hur nästa regering kan öka människors frihet och bygga ett samhälle där alla åtnjuter sina mänskliga rättigheter fullt ut.

Detta är vår inbjudan till politiken: Att tillsammans skapa ett Sverige där rättigheter respekteras, skyddas och utvecklas för kommande generationer.

I en tid då grundläggande mänskliga rättigheter ifrågasätts blir vårt ansvar att värna dem större än någonsin. Därför fortsätter vi att stå upp för varje människas okränkbara värde - och påminna politiker och väljare om vikten av mänskliga rättigheter.

Mänskliga rättigheter utgör rättsligt bindande åtaganden och är en förutsättning för ett samhälle som präglas av jämlikhet, rättssäkerhet och tillit. De måste vägleda politiken även i tider av polarisering, kris och snabba samhällsförändringar.

Mot denna bakgrund vill vi som rörelse, lyfta och påminna om sex centrala människorätsfrågor som nästa regering och riksdag måste ta ansvar för.

1. Stärk samers rättigheter!

Klimatomställningen måste ske med respekt för mänskliga rättigheter och samisk urfolkskunskap är en viktig del. Lagstiftningen måste stärkas för att säkerställa informerat samtycke (FPIC) så att det samiska folket garanteras långsiktig kulturell överlevnad.

2. Agera kraftfullt mot strukturell rasism!

Genomför viktiga åtgärder för att motverka strukturell rasism, som att till exempel utvidga och öka skyddet för diskrimineringslagen, arbeta emot rasprofilering och införa jämlikhetsdata.

3. Stå upp för rätten att demonstrera!

Sluta stigmatisera och demonisera de som protesterar och värna och försvara rätten att demonstrera. Inga inskränkningar av demonstrationsrätten!

4. Skydda transpersoners rättigheter!

Transpersoner hör till de grupper som är mest utsatta. Sverige behöver i lag skydda transpersoners rätt att vara och erkännas för den de är. Regering och riksdag har en skyldighet att respektera och skydda transpersoners mänskliga rättigheter - inte spä på transfobin i samhället.

5. Stoppa inskränkningarna av asyl- och migrationsrätten!

En lång rad införda eller planerade lagändringar riskerar att kraftigt försvaga rättighetsskyddet för asylsökande, flyktingar och icke-medborgare i Sverige. Rättssäkerhet i asylprocessen, familjeliv, icke-diskriminering och barns rättigheter står under hot. Vi behöver en migrationspolitik som värnar om mänskliga rättigheter och allas lika värde!

6. Stoppa mäns våld mot kvinnor innan det sker!

Mäns våld mot kvinnor behöver stoppas innan det sker och våldsutsatta kvinnor och våldtäktsöverlevare ha tillgång till rättvisa och ges tillräckligt stöd.

Ett ansvar som sträcker sig bortom valdagen

Amnesty Sverige vill vara tydliga: mänskliga rättigheter gäller alla, alltid. De får aldrig glömmas bort, relativiseras, villkoras eller användas som slagträ i den politiska debatten. Valrörelsen får inte bli en ursäkt för att undergräva rättsstaten eller normalisera förslag som försvagar skyddet för redan utsatta grupper.

Vi vill därför påminna alla politiska företrädare om att:

- respektera och leva upp till Sveriges internationella människorättsåtaganden,
- föra en ansvarsfull och saklig debatt som inte bygger på rädsla eller syndabockstänkande,
- och efter valet omsätta dessa principer i konkret politik.